

מבעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

ואם תשי' אלו רבותי מה נש' עבודתו הקודר לי וזני גרוש. — מה יום מיומים? — שאלתיו בתמתו— הן תמיד אתה מקבל גרוש יריב?

— אבל מהיום אני לוקח רק "חסי גרוש" מכל-אם אני לוקח גרוש אחד אתה מסכסך" רק פעם אחת לגבור "שאבאת" אבל ב"חסי-גרוש" מסכסך בכל יום.

ולא ידע ה"מסכסך" שכונן לר-עת גדולים והלך בדרכי עורכנו הראי' (אדוני המניה! נא לתקן את מעות הכהונה העצער ונא יכתב עיד פעם "עורכנו!"). והוששני מאד שלו רק ה"מסכסך" בירושלים אלא גם העתונים ההגונים והשמאליים בתל-אביב "יסכסכו" כו"ס ב"חסי-גרוש".

ואם תגידו לא שאל—ומדוע לא? הן זה לא עולה בכסף ועומות עונה ב"ה על הכל! — מה ראו על ככה יתורידו את מחיר העתון לחצי גרוש?

על זה אענה לכם בדרכי במעשה יתיה ותבינו מאלים, שהרי אין במוכם חכמה יסגנים דמיונים דבר יתוך דבר:

לפני ימים אחדים עברתי בדרכי יפו על יד "הבול" ונכתי' אל אדר ישי' האחים היושבים תחת העז

העתון בחמישים למאה ואינו הושיט כלל לדפיציטים? כלום מצבם של העתונים העבריים היומיים בעולם כ"כ מזוהר עד שהוא כרשה לו את ה"לוקס" הזה להוריד את המחיר? והרי העתון היומי "הבני-יהוד" העברי יבחרו" — "הצפירה" — כבר הלך לעולמו? . . .

ואולם העורך הראשי לא נתפעל נענע את בלוריתו השבה קצת כמי לדופלפל, ואמר להם בקול נכונה שנישכע עד החרד השלישי:

מה יש? הן גם לורד גורטקליף המפורסם שבקר אותנו לפני כמה שנים עשה צעד נועז כזה! בשעה שה"טייכס" הלונדוני למשל היה נמכר ב"סיקספנס" כלומר בהצ'ירי-שילינג ארץ ישראל וה"דיילי תלגרף" של הלורד היהודי מתנגדלו נמכר ב"פוריפנס" (ארבעה פנים) וה"סטטיסטינסטרונט" של אלפרד טינדל עלה ב"טריפנס" (שלישה פנים) לכל גליון בשעה זו בא לורד גורטקליף וחולל "מהפכה בעתונות האנגלית" והכריז בכל ה"צות לונדון הבירה והי מעטירה וככל קצו תבל שהוא מכר את עתונו רק ב"פני" אחר!

מובן כאלו כי כל יתר העתונים יצאו כנגדו בחכה ובזעם וברעם וסופו של דבר מה היה? — ישלם "זנבו" אחר ריו נכחילה וכלם הורידו את מחירם עד "שני פנס" ואפילו שונאנו ה"מירניגפוסט" בעל כרהו ענה "אבו" והוויל את מחיר הגליון לשני

פנס! ורא עוד אהא — הוסף הלורד כך אבי-קליף בהתלהבות שגם ה"ניריוורק טייכס" של אוקס (שור בלע"ג) הוריד את מחיר עתונו לשני "כ"ט" נ"ב "פנס" אחד בערך (הסירגרוש שלנו) אעפ"י שהוא נותן ניר ככל יום. כ"כ עמודות גדולים ישיט בהם עשרה גלוי ונות של "הדבר" . . . אלא שביום ראשון הוא דורש מהקונים ע"ש דה ס נ ט בערך ארבעה גרוש שגנו (כנראה שגם שם יש עומות— הכותב) וכן בכל מקום בפריז ב"ני דין בדוכא ובברלין . . .

כאן נשתתק פתאום קולו והתרחק תי קצת מהדלת מפני עינאיבישא . . . ואולם קולו הולך והוק והוא מספר בהצ'ירי-שילינג ארץ ישראל וה"דיילי תלגרף" של הלורד היהודי מתנגדלו נמכר ב"פוריפנס" (ארבעה פנים) וה"סטטיסטינסטרונט" של אלפרד טינדל עלה ב"טריפנס" (שלישה פנים) לכל גליון בשעה זו בא לורד גורטקליף וחולל "מהפכה בעתונות האנגלית" והכריז בכל ה"צות לונדון הבירה והי מעטירה וככל קצו תבל שהוא מכר את עתונו רק ב"פני" אחר!

מובן כאלו כי כל יתר העתונים יצאו כנגדו בחכה ובזעם וברעם וסופו של דבר מה היה? — ישלם "זנבו" אחר ריו נכחילה וכלם הורידו את מחירם עד "שני פנס" ואפילו שונאנו ה"מירניגפוסט" בעל כרהו ענה "אבו" והוויל את מחיר הגליון לשני

פנס! ורא עוד אהא — הוסף הלורד כך אבי-קליף בהתלהבות שגם ה"ניריוורק טייכס" של אוקס (שור בלע"ג) הוריד את מחיר עתונו לשני "כ"ט" נ"ב "פנס" אחד בערך (הסירגרוש שלנו) אעפ"י שהוא נותן ניר ככל יום. כ"כ עמודות גדולים ישיט בהם עשרה גלוי ונות של "הדבר" . . . אלא שביום ראשון הוא דורש מהקונים ע"ש דה ס נ ט בערך ארבעה גרוש שגנו (כנראה שגם שם יש עומות— הכותב) וכן בכל מקום בפריז ב"ני דין בדוכא ובברלין . . .

כאן נשתתק פתאום קולו והתרחק תי קצת מהדלת מפני עינאיבישא . . . ואולם קולו הולך והוק והוא מספר בהצ'ירי-שילינג ארץ ישראל וה"דיילי תלגרף" של הלורד היהודי מתנגדלו נמכר ב"פוריפנס" (ארבעה פנים) וה"סטטיסטינסטרונט" של אלפרד טינדל עלה ב"טריפנס" (שלישה פנים) לכל גליון בשעה זו בא לורד גורטקליף וחולל "מהפכה בעתונות האנגלית" והכריז בכל ה"צות לונדון הבירה והי מעטירה וככל קצו תבל שהוא מכר את עתונו רק ב"פני" אחר!

מובן כאלו כי כל יתר העתונים יצאו כנגדו בחכה ובזעם וברעם וסופו של דבר מה היה? — ישלם "זנבו" אחר ריו נכחילה וכלם הורידו את מחירם עד "שני פנס" ואפילו שונאנו ה"מירניגפוסט" בעל כרהו ענה "אבו" והוויל את מחיר הגליון לשני

פנס! ורא עוד אהא — הוסף הלורד כך אבי-קליף בהתלהבות שגם ה"ניריוורק טייכס" של אוקס (שור בלע"ג) הוריד את מחיר עתונו לשני "כ"ט" נ"ב "פנס" אחד בערך (הסירגרוש שלנו) אעפ"י שהוא נותן ניר ככל יום. כ"כ עמודות גדולים ישיט בהם עשרה גלוי ונות של "הדבר" . . . אלא שביום ראשון הוא דורש מהקונים ע"ש דה ס נ ט בערך ארבעה גרוש שגנו (כנראה שגם שם יש עומות— הכותב) וכן בכל מקום בפריז ב"ני דין בדוכא ובברלין . . .

כאן נשתתק פתאום קולו והתרחק תי קצת מהדלת מפני עינאיבישא . . . ואולם קולו הולך והוק והוא מספר בהצ'ירי-שילינג ארץ ישראל וה"דיילי תלגרף" של הלורד היהודי מתנגדלו נמכר ב"פוריפנס" (ארבעה פנים) וה"סטטיסטינסטרונט" של אלפרד טינדל עלה ב"טריפנס" (שלישה פנים) לכל גליון בשעה זו בא לורד גורטקליף וחולל "מהפכה בעתונות האנגלית" והכריז בכל ה"צות לונדון הבירה והי מעטירה וככל קצו תבל שהוא מכר את עתונו רק ב"פני" אחר!

מובן כאלו כי כל יתר העתונים יצאו כנגדו בחכה ובזעם וברעם וסופו של דבר מה היה? — ישלם "זנבו" אחר ריו נכחילה וכלם הורידו את מחירם עד "שני פנס" ואפילו שונאנו ה"מירניגפוסט" בעל כרהו ענה "אבו" והוויל את מחיר הגליון לשני

פנס! ורא עוד אהא — הוסף הלורד כך אבי-קליף בהתלהבות שגם ה"ניריוורק טייכס" של אוקס (שור בלע"ג) הוריד את מחיר עתונו לשני "כ"ט" נ"ב "פנס" אחד בערך (הסירגרוש שלנו) אעפ"י שהוא נותן ניר ככל יום. כ"כ עמודות גדולים ישיט בהם עשרה גלוי ונות של "הדבר" . . . אלא שביום ראשון הוא דורש מהקונים ע"ש דה ס נ ט בערך ארבעה גרוש שגנו (כנראה שגם שם יש עומות— הכותב) וכן בכל מקום בפריז ב"ני דין בדוכא ובברלין . . .

כאן נשתתק פתאום קולו והתרחק תי קצת מהדלת מפני עינאיבישא . . . ואולם קולו הולך והוק והוא מספר בהצ'ירי-שילינג ארץ ישראל וה"דיילי תלגרף" של הלורד היהודי מתנגדלו נמכר ב"פוריפנס" (ארבעה פנים) וה"סטטיסטינסטרונט" של אלפרד טינדל עלה ב"טריפנס" (שלישה פנים) לכל גליון בשעה זו בא לורד גורטקליף וחולל "מהפכה בעתונות האנגלית" והכריז בכל ה"צות לונדון הבירה והי מעטירה וככל קצו תבל שהוא מכר את עתונו רק ב"פני" אחר!

מובן כאלו כי כל יתר העתונים יצאו כנגדו בחכה ובזעם וברעם וסופו של דבר מה היה? — ישלם "זנבו" אחר ריו נכחילה וכלם הורידו את מחירם עד "שני פנס" ואפילו שונאנו ה"מירניגפוסט" בעל כרהו ענה "אבו" והוויל את מחיר הגליון לשני

גם זה לא התעצל והשיב לו ביד חזק קה שתיים ושלוש סטירות מצלצלות על שתי לחייו להנאתו. מסתמא קמה כהומה בקהל והתרגזות גדולה מאד על מעשה מכוער זה.

הרגיש הכחור הזעזער (המכה) שנפל כפה ובקש להצטרק על מעשיו בפני הקהל:

— "מה לעשות?" — הוא אומך ומצירא זו שגורה בפי עוד כר ו ס ו ה ? ! . . .

ואולם הקהל השתתף בצערו של היהודי השני הנעלב והתענין לדעת מי הוא ומהיכן הוא, ונודע להם שהוא אדם הגון ונכבד מאד מפרטוב וכי שאך שמע התכשיט את השם פרטוב קפץ יאמר:

— "מה מסטוב? תוכלו לשאל עלי אצל האחים מי — רג מסרטוב מי אני!" . . .

ולא ידע הכחור דגן כי והודי זה שנעלב על ידו הוא עצמו מהאחים מי—רג (היושב בא"י) שאצלם הוא מבקש המלצה על התנהגותו היפה. ואולם היפה וה"מסמר" שבכל הדי בר הזה הוא כי בעל המיטרא הרג' סית "ז'רובסקיה מורדה" השגורה בפיו כ"כ הוא— כפי שנודע אה"כ לא פחות ולא יותר אחר כמנהגרסי ק ר ו ה ק י מ ת לישראל באר צנו.

***

ועכשיו רבותי מעשה אחר לעצה שהיה לא שם בתל-אביב אלא באן

Jidowskaya Morda!!

לנו הון מוכחה עם כל הסימנים שידע לשכר את הרבנות ביפו-לונדון. ועם פונים אני אריך יתעמור לעורר לנו ותמציא לנו הון מינופראדישופס רי. דבל רק שחוד היוזבלט מאידופה ואמריקה ולא בא אלינו לזכרון-יעקב. מקום של יודעי-נגן ואחבי הזנות מאז ומעולם.

החכמים - מאשיי! ובעבודה אין איש! מישי אין כלום, לא פועלים ולא עבודה ואלינו גם כסף כבר אין. לכן אין רצון לעבודה, כי שיש הוא רק זה: התכנת גמורה ול-שבה חמורה וגם דרך פלולה - יש על הניר, ובעד המושבה שלנו קסוד צים וקצוצים ממש כמו במלגודיון שלכם: 1) אין שותים תה לפני הצ-הדים 2) מכבים את המטרה בשבת האכפה ועד ירב נטייה!

מכני תלמיד הנאמן המתאבק בפער דגליך.

צ פ נ ת פ ע נ ה * * *

אמר עומות:

מישם שהסירו את שמי מלמעלה זו צויתי להסיר את תמונתי למטה.

עו מות

זכר ונקבה, ר"ל בלא הכשר הרבנות דמתא וכלם יושבים בצפיפות, ובזר' שבה נעימה ורב הקהל וההלוצים עומי דים בחוץ. מבית יקשקש „הקומקום” ובהוץ „שמחה וששון” התקנאו ההי לוצים שלא יבבו להכנסם לאולם, עשו שבת לעצמם וערכו „קונצרט” משל-הם, ומה אומר לך רבי וכורי? למדתי כוויקה בימי חיי גם יודע נגן אני שמעתי קונצרטים בחדר-ההנחותים אשר בעליה השניה של בית ספרנו, שמעתי קורסים אין מספר גם של אבד-לאה המומחה נער היותי וגם זקנתי ולא שמעתי קונצרט שליחתוי לים „מקהלה” זו שהייתה שם! עד שהו פיעה פתאם לא יודעים איך? — המנצה על הנגינות בשוט ומבד-מש-טרא היוצא מגוע ירושלים עיר הקדש, ובמקלה-המנצה בירו רמו: — אחת שתיים שלש וילכו עבלי הקונצרט בלי בוש, והידים על הראש.

ומה שהנך דואג ושואל „ככ לעניני הועד, במטותא מכבודך לאמר לי לאיזה ועד אתה מתכוון? מפני כי רבים הועדים „בה אצל אחינו בני ישראל ומכשׁב במחננו, בטח מתכוון הנך לועד שנמנה לבחירת הון לימים נוראים, ובכן עלי להודיעך כי אין חרש במוסד חרש זה, רק לפני שנה בערך נבחר הועד ומאז בורקין ובחד-נים בחזנים, גדולים וקטנים ומרו שבת בשבתו מופיע אצלנו חלון חדש לפני התיבה ועדיין לא כלום! — אנו אובדי עצות ממש וירחם השם, דרוש

בעיר הבירה, קרוב למלכות ישם ע"י ההר. נדהקת לך ישם במקום גדולים וישרה עליך מנוהגך ע"י „המלונים”, הגדולים. מקוה הנך, כנראה, לחיות חבר אקטיבי ע"י השלחן במלון יומ, ואולם טעות גדולה היא בירך: השי-כחת שעל כצחך כתוב: „כי בני י א ר ז ?” (נייטיב בלע"ז).

מטפל הנך בזמן האחרון בקטנות קטנות ממש, באיזה רב מישראל שח-מד לו לצאת מכאן ולהכנס לכאן — בגפו יצא ובגפו יבוא — יצא מי-כנ-סת ישראל? ונכנס „לאגודת ישראל”, ומת נפקה מינה? הן בישראל עדיין תיאטרון „ציון” אלא בירושלים עיה"ק בתוך הקלייזל של חסיד' קרלין בעיר רנו!..

* * *

ולסוף — מכתב מלטידי החל'ש-חישן כר „צפנת-פענח” מזכרון-יע-קב שלי, וזו לשונו ממש: להכבוד מורי ורבי מר עומות, שירי דימים ושנים, אביה! חמסי עליך, רבנו היקר, שאין אתה מסתכל לפעמים גם למישבתנו וזכרון-יעקב; הן כאן בעולמנו הקטן הוכל לראית „נסים ונפלאות” ממש! גם בלי מסוה ואפילו בלי משקפים. תוכל לראות ולמישש ממש דברים על ימין ועל שמאל, ואתה עזבת אותנו והפכת עורה לבני מושבתך, את כר-כך שלך לא נטרת! ואוית לך לשבת

הפרידה צלצלה. נרמו המזכרים ושבתו כלי שיר, הרעש קם לרמיכה, קיטה היתה פריד דת החסידים מרבה כקריעת ים סוף, פתאום נשמעי קול כבי ויללה, קול נהי ותאניה, כיום שנהרב בו ביתי המקדש. שתי הרכבות זזו, זו הקדו' שה הזורדת מצרופה וזו החסידות העולה ירושלימה ונפנוף המטפחת האדומה של הרבי דרך החלון, כך מספרים החסידים, נראתה ער רמי-לה.

וכחזה התחרות זה בין הרכבת והמכונית היה לא „מטאטא” ולא „מעטדהתה” אף לא בקומקום וכי-תיאטרון „ציון” אלא בירושלים עיה"ק לו היו באונתה שעה ובאותו מי-מד כל חסרי האמנה שבעולם האפי-קורסים שלנו ר"ל, המתלוצצים והר-מלעיגים, וראו את הזיו והאצילות וכי-יחוד את שתי הרכבות המלאות תייר-רים מאומות העולם מהאי גיסא ואחב' ובנידודנו מאידך גיסא וכלם עומדים ומחכים לנסיעת הרבי הקדוש מעיין קדוש שם ישראל ברבים, מובי טו' אני שהיו חוזרין בתשובה שלמה והיו נספחים כיד חסידו קרלין כמינוי ומלחכין עפר לרגלי הצדיק כאותה חלוצקה התופרת, שהוציאה את פרוטתה ואחרונה ללנות את חר-בי לחברון וללוד ולקנות ביתנה לר-בנית.

ואולם קץ לכל דבר ואפיקו לשמד התם של חסידו קרלין, פתאום נשמע קול הפעמוז, עברו עשרים רגע, ושעה קבלה בקורה לעמי—„סטופ מאשיון!”

והחסידים לא נזדרזו להכניס את רבם אל הקרון אלא שיצאו במחולות עגול בתוך עגול על מדרכת התחנה והרב הקדוש במרכו, הפשילו את קפוטותי-הם והרימו רגליהם והכל משודרים והכל מזמרים את זמר הפרידה: „זיר טישע מיר געזונד, מיין טייערער רבי!” בגנן הירנע, במתיקות וזכנע יות של אין וסוף, והחסידות ובתו-כן הרכנית שתתחיל והחלוצה הקל'י-דית לצדה עומדות מן הצד, מסתכלות ועיניהן נוצצות משמחה ואומות העו-לם עומדים ומביטים, משתאים זא"ו ואומרים: „שו האדא?” (מה זה?) אשרי עין שראתה זאת!

ועד שהם נושאים ונותנים עם השופרים על הניקה ועל הנסיעה, הר-פיע פתאום שליוהו של מנהל הרכבת ובשורה בפיו: להכבוד הראבאי הגדול הסכימה הנהלת הרכבת למלא את דרישתם ולעכב את הכיסע במישך עשרים רגע בלא הזספת המחיר, (כנראה, שלבני עשרת-השבטים יש דרד'ארץ גדול בפני קדושים ומכש"כ בפני האדמו"ר מקרלין. . .) וכמות זה, לקחו החסידים וישתו מחדש „לחי-יום” להכבוד הרבי ולהכבוד המנהל של הרכבת, להבדיל. וכך הוה, כשהגיעה הרכבת מחיפה ללוד קבלה בקורה לעמי—„סטופ מאשיון!”

לם כדי שיהא סיפק בידם להפרד מר-בם הגדול בכל הכבוד הואי לו הם דורשים מאת כ' ההנהלה של הרכבת לעצב את מסע הרכבות לקנטרה מהאי גיסא ולירושלם מאידך גיסא לא פחזת מ ח צ י ש ע ה, ואם אין, יאולצו לפנות לעצמם הגרול לחברות המכוניות בירושלם. חסידים ואנשי מעשה מוצאים החבולה לכל דבר! כינתים נודע הרבר לבעלי המכו-ניות של „המחיר” ו"הפועל" ויטתי החברות המתחרות כחרו ובאו אל החסידים והציעו לפניהם להובילם במכונית עד לוד ביפה שעה-אחת קר דם בלי „פונקטשור” ולחכות להם עד נסיעת הרכבת לקנטרה, ובזכות הר-בי שיהי' הם עושים הנחה בהצי המי-היר של הרכבת. . .

ומעשה שהיה כך היה, בערב יום נסיעתו של האדמו"ר מקרלין מהארץ הקדושה נתכנסו כל חסידיו בירושלים, בחברון, חיפו וכחיפה ואי-פילו מיצפת ומטבריה לתוך הקלייזל שלהם בעירנו וערכו נשף-פרידה לר-בם עפ"י דרכם כל אותו לילה ועברו את הבורא באכילה ובשתיה כרת בשיר-רה ובזמרה וברקודים ומחולות עד אור הבקר כחסידים ואנשי מעשה, ואולם כשהגיעה שעת הנסיעה נתי-ויישבו החסידים ברעתם ופנו בתיליי-פון אל מנהל הרכבת להודיעו שהם נוסעים למחרתו ברכבת בירושלם כדי ילנות את רבם עד לוד, מישם יעבר הרבי אל הרכבת הבאה מחיפה והר-לנת לקנטרה לרדת מצרופה והם ישובו ברכבת העולה ירושלימה, ואי-

והבאב הי גדול, רבותי, הוא שכל העובדות והמעשים האלה שספרתי לכם מתא ומתה"ר בירושלם — הם אמת!

* * *

הן זוכרים אתם ניסתמא את המי-חזה הקטן והיפה, שהוצג ב"קומקום” או ב"מטאטא" — איני זוכר בדיוק — ברבר ההתחרות בין הרכבת ובין המי-כונית, ובכן, רבותי, מעשה זה מימש קרה בעצמו זה לא ב"מטאטא" ולא ב"קר-מקום" אף לא בתיאטרון „ציון” אלא בקלייזל של חסידו קרלין בעירנו לפני נסיעתו של הרבי הקדוש מאר-צנו. . .

ומעשה שהיה כך היה, בערב יום נסיעתו של האדמו"ר מקרלין מהארץ הקדושה נתכנסו כל חסידיו בירושלים, בחברון, חיפו וכחיפה ואי-פילו מיצפת ומטבריה לתוך הקלייזל שלהם בעירנו וערכו נשף-פרידה לר-בם עפ"י דרכם כל אותו לילה ועברו את הבורא באכילה ובשתיה כרת בשיר-רה ובזמרה וברקודים ומחולות עד אור הבקר כחסידים ואנשי מעשה, ואולם כשהגיעה שעת הנסיעה נתי-ויישבו החסידים ברעתם ופנו בתיליי-פון אל מנהל הרכבת להודיעו שהם נוסעים למחרתו ברכבת בירושלם כדי ילנות את רבם עד לוד, מישם יעבר הרבי אל הרכבת הבאה מחיפה והר-לנת לקנטרה לרדת מצרופה והם ישובו ברכבת העולה ירושלימה, ואי-

בתוככי ירושלם עיה"ק.

דוקטור אחד ישנו בעירנו, עסקו מוסיקאי וציוני מפורסם שחבר ספי-דים שלמים על הציוניות, וד"ר נבבר זה שבא לשכן כבוד בארצנו לפני שנים אחדות לא סגל עדיין את לשונו וילכו לישפתנו הלאומית העלובה. . . והנת בזמן האחרון — כך מוסרים לי מביקור בטוח — קבל מה"ר רנו מיהודי אחד מירושלם חשבון בעבר-דית, שבו הוא תובע מאתו איזה חוב בעד עבודה שהזמין אצלו לביתו.

הבש ה"ר, תאודיסאי את האיס"י פקולין הרוסים שלו, הסתכל רגע בחשבון וראה שהוא כתוב מימין לשי-מאל, ורק בזעף את הניר ואמר לנער: לך אקור לאדונך שאם הוא רוצה לקי כל כסף מאתי ישלח לי חשבון בר-ר-ס י ת — „פאירוסקי!” ולא „פא-איורייסקי”! . . .

ועכשיו, רבותי, הגידו נא בעצי-מכם: מה צדקה יש לנו להתאונן ולקבול על איזה פקיד ערבי קטן או גדול שם בק"ק צפת, שהוא מחזיר ליהודי את הכתב בעברית ודורש לכתב לו ערבית, שהיא ש פ נ ; ושעכ"פ היא יפה וישמית וכוכרת בארצנו?

אלא מאי? — לישון-הקדש של מוסקבה ה י א היטפה הרשמית והמיוכרת אצלנו במועדנים, בתאיטי-רונים, בסלונים, במלונים ואפילו אצל הנהגים מילידיהארץ בת"א שלמדו שפת-קדש זו, ורוסית—שאני